

(Надруковано: *Козлик І. В.* Поетичні інтерпретації. — Івано-Франківськ: Плай, 1996. — С. 66–68. — (На першій сторінці обкладинки: «Хай слово мовлено інакше...»).

В. Ф. Ходасевич (1886 – 1939)

Ходасевич Владислав Феліціанович — видатний російський поет, творчість якого належить до найвизначніших явищ в російській поезії початку ХХ ст. Народився 16 травня 1886 р. в Москві. Його батько був сином польського дворянина (одного геральдичного відгалуження з А. Міцкевичем), навчався у Петербурзі, в Академії художеств, проте став фотографом і, між іншим, фотографував у Тулі сім'ю Льва Толстого. Мати, єврейка за походженням, виховувалася в польській сім'ї, була охрещена і вихована запопадливою католичкою. Вона у своїй сім'ї виступала носієм польського і католицького культурного начала, часто розповідала своєму маленькому синові Владиславу про Польщу і читала уривки з поеми А. Міцкевича “Пан Тадеуш”. Тому не випадковим слід вважати те, що величезну частку перекладацької спадщини В. Ходасевича становлять російські переклади творів польських і єврейських поетів, те, що він писав статті про А. Міцкевича, З. Красінського, Х.-Н. Бяліка.

Однак як особистість В. Ходасевич сформувався під впливом перш за все російської культури. Зберігши на все життя прихильність до матері, поет свій найпроникливіший вірш присвятив усе ж не їй, а своїй няні, простій таській селянці О. Кузіній, з чим молоком увібрав болісну любов до тієї країни, де він виріс. Для Ходасевича було також важливим те, що мрія А. Міцкевича “о временах грядущих, Когда народы, распри позабыв, В

Великую семью соединятся”, була викладена О. С. Пушкіним (у вірші “Он между нами жил...”). Саме Росія стала для Ходасевича-поета осередком усіх творчих задумів, усіх симпатій і антипатій.

Поетичне новаторство Ходасевича особливо помітне на фоні традицій О. С. Пушкіна, Є. А. Баратинського, О. І. Полежаєва, І. І. Козлова (див. книгу віршів 1922 р. “Тяжелая лира”).

22 червня 1922 р. починається емігрантський період в житті і творчості поета, трагічний за своїми наслідками: в 1927 р. Ходасевич видає останнє “Собрание стихов”, а з 1928 р. взагалі фактично припиняє писати вірші, змінивши русло своєї літературної діяльності. Тепер на перший план виходять праці літературознавчого і мемуарного характеру: чудово написана біографія Г. Р. Державіна (1931), збірник статей “О Пушкине” (1937), книга спогадів “Некрополь” (1939).

Авторитет Ходасевича як поета і критика був у середовищі паризької літературної молоді дуже високим, та з живої літератури він поступово відсувався десь у напрямі давно забутого літературного минулого, сприймався як архаїзм, уламок попередньої епохи. Після його смерті, яка настала 14 червня 1939 р., тільки невеличка група шанувальників поезії йшла за його труною, розуміючи, що з життя пішов один з найяскравіших талантів, пов’язаних з російською поезією початку ХХ ст.

(Докладніше про життя і творчість В. Ф. Ходасевича — див.: Богомолов Н. А. Жизнь и поэзия Владислава Ходасевича // Ходасевич В. Стихотворения. — Л.: Сов. писатель, 1989. — С.5–48).